

Aa en Hunze Buitengewoon!

Herijking Strategische
Toekomstvisie
Gemeente Aa en Hunze

2015

2025

Aa en Hunze Buitengewoon!

Herijking Strategische
Toekomstvisie
Gemeente Aa en Hunze

2015
2025

Inhoudsopgave

Introductie	5
Reflectie: Aa en Hunze Buitengewoon!	8
Nieuwe kijk op bestuur en participatie	10
Nieuwe kijk op zorg	13
Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie	16
Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen	19
Programma en uitvoering	23

Introductie

Waarom een herijking?

Sinds 2009 werken we in Aa en Hunze met de Strategische Toekomstvisie 2020. De visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen, in samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden.

Behoud het goede, dat zijn we aan de inwoners en allen die werken en recreëren in Aa en Hunze verplicht. In de Toekomstvisie 2020 schreven we al dat dit geen vanzelfsprekendheid is, en dat dit voortdurend aandacht en vernieuwing vraagt. De nu voorliggende herijking werd in deze visie dan ook al aangekondigd.

De herijking bouwt voort op de visie uit 2009. Er lijkt geen noodzaak tot een compleet nieuwe koers. In de gemeente Aa en Hunze is het onverminderd goed leven, recreëren, wonen en werken. Dat is de verdienste van inwoners, maatschappelijke organisaties, private partijen en de gemeente. Desondanks is er geen reden om op de lauweren te gaan rusten. De maatschappelijke en economische omstandigheden zijn de afgelopen jaren fundamenteel veranderd. De verhouding tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid is

complexer geworden. De woning- en vastgoedmarkten zijn onder druk komen te staan. De gemeente staat voor uitdagende nieuwe taken in zorg, welzijn en participatie en wordt geconfronteerd met teruglopende financiële mogelijkheden. Voor de gemeenteraad van Aa en Hunze aanleiding om de strategische visie te herijken.

De nieuwe horizon ligt bij het jaar 2025. De insteek is gericht op:

- een visie op de toekomst (perspectief en strategie),
- nieuwe (in)formele netwerken (samenwerking en slagkracht),
- maatschappelijk draagvlak en partners (participatie en uitvoeringskracht).

Zo wordt de focus voor zowel de korte als de lange termijn scherp en wordt tegelijkertijd sterker dan voorheen ingezet op uitvoeringskracht in een breder maatschappelijk verband. Het is geen blauwdruk met antwoord op alle vragen, maar wel een strategisch hulpmiddel bij het maken van richtinggevende keuzes.

Van feiten en trends naar nieuwe accenten

We zijn gestart met het op een rij zetten van de feiten. Aa en Hunze kenmerkt zich door 35 mooie dorpen in een aantrekkelijk gebied. Er zijn sterke sociale verbanden, een gevoel van geborgenheid en saamhorigheid. Aa en Hunze is een krimpgemeente, het aantal jongeren neemt af en er wonen relatief veel ouderen. De gemeente kent een hoog aandeel koopwoningen en een relatief hoge WOZ-waarde. Een ruime meerderheid van de inwoners werkt in de omliggende regio. De banen in de gemeente zijn te vinden in de sectoren landbouw, recreatie en zorg. Vervolgens zijn de trends in beeld gebracht, op demografisch vlak, sociaal-maatschappelijk, ruimtelijk, technologisch en economisch. Op basis hiervan zijn vier nieuwe accenten gedefinieerd, waar de nieuwe toekomstvisie richting aan moet geven, als houvast voor de toekomst:

- nieuwe kijk op bestuur en participatie,
- nieuwe kijk op zorg,
- nieuwe kijk op economie, werk en recreatie,
- nieuwe kijk op voorzieningen en leefbaarheid.

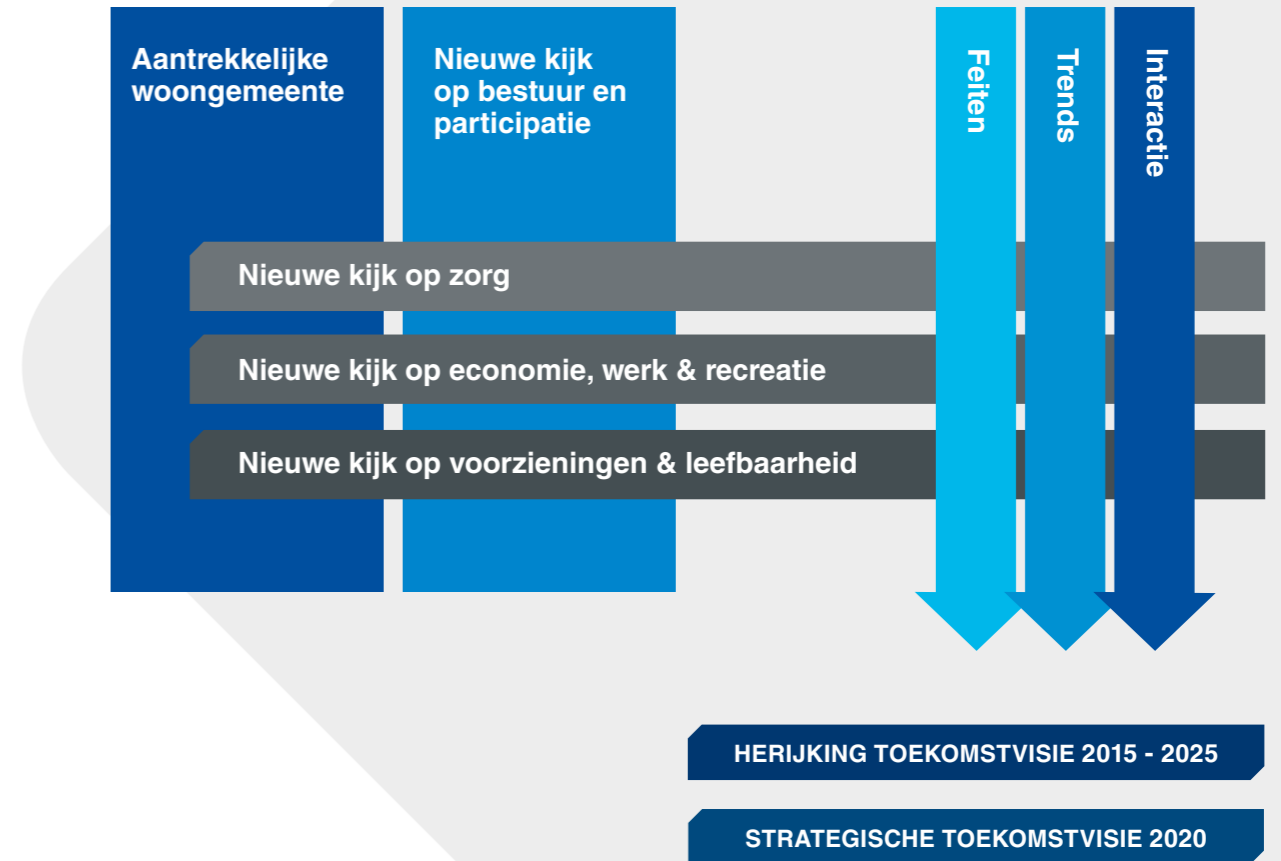
Visie op de toekomst maak je samen

Ook nu hebben we een interactief traject doorlopen. Door volop ruimte te geven aan inbreng vanuit de samenleving ontstaat niet alleen draagvlak voor de visie, maar worden ook de eerste stappen gezet richting de uitvoering ervan.

Het proces zag er als volgt uit:

- drie bewonersavonden over trends en dilemma's,
- een expertmeeting over enkele thema's,
- raadpleging van het gemeentelijk burgerpanel,
- een bijeenkomst met de jeugd van het Dr. Nassau College locatie Gieten,
- een discussiesessie met de raad, het college en het managementteam,
- een slotmanifestatie over de concept toekomstvisie.

Zoveel inwoners, zoveel meningen, maar toch ook veel overeenkomsten. De gemene deler is verwerkt in voorliggende toekomstvisie en vormt de basis voor een gezamenlijke uitvoering.

Reflectie

Aa en Hunze Buitengewoon!

De titel 'Aa en Hunze Buitengewoon!' voldoet nog steeds. De missie van 2009 is een goede basis om op voort te bouwen, maar verdient wel enige aanscherping. De ambitie om Aa en Hunze verder te ontwikkelen als recreatiegemeente blijft onverkort aanwezig, alleen benoemen we dat niet langer expliciet in de missie. En we voegen er een extra component van onze samenleving aan toe: deze is niet alleen levendig en zorgzaam, maar ook innovatief. Een kwaliteit die van steeds grotere waarde is in tijden waar meer bij inwoners zelf komt te liggen. De missie luidt dan ook als volgt:

Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente waar het buitengewoon goed leven en recreëren is, met een levendige, zorgzame en innovatieve samenleving in een robuust landschap: Aa en Hunze Buitengewoon!

Ook de kernwaarden van onze gemeente staan onverkort overeind: een zorgzame samenleving, levendige dorpen, menselijke maat, kwaliteit in wonen en voorzieningen, een kleinschalige kwaliteitseconomie, uitstekende omgevingskwaliteit, duurzame ontwikkeling in brede zin en ontplooiingsruimte voor iedereen.

De vorige visie benoemde vier hoofdkeuzes:

1. investeren in de kwaliteit van wonen en voorzieningen,
2. investeren in een levendige en zorgzame samenleving,
3. investeren in de recreatieve toeristische ontwikkeling,
4. investeren in een duurzame ontwikkeling in een robuust landschap.

De afgelopen jaren is hier veel inzet op geweest. Zo stond 2013 in het teken van duurzaamheid, is 2015 uitgeroepen tot het jaar van recreatie en toerisme en gaat 2016 het jaar van de ondernemer worden. Er is een nieuw voorzieningenbeleid ontwikkeld, en er is hard gewerkt aan de transitie van verschillende zorgtaken van het rijk naar de gemeente. Het werk is daarmee niet klaar. De vier hoofdkeuzes zijn nog prima van toepassing voor de toekomst. Hierin investeren blijft nodig. Wel verleggen we de focus naar vier accenten.

Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente waar het buitengewoon goed leven en recreëren is, met een levendige, zorgzame en innovatieve samenleving in een robuust landschap: Aa en Hunze Buitengewoon!

Nieuwe kijk op bestuur en participatie

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze heeft de ambitie om meer te besturen vanuit co-creatie. In co-creatie spelen inwoners, bedrijven en instellingen een stevige rol bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Soms op uitnodiging van ons als overheid, maar meer en meer ook op eigen initiatief. Eigen kracht, participatie en gemeenschapsontwikkeling zijn termen die in deze context passen. Als eerste overheid, dichtbij onze inwoners, werken we niet alleen aan oplossingen voor verschillende maatschappelijke thema's, maar doen we dat samen.

Rolopvatting

De gemeente heeft verschillende rollen te vervullen:

- de traditionele rol (toezicht, handhaving, dienstverlening etc.),
- de ondersteunende rol (sociaal domein en het terrein van sport, welzijn, cultuur etc.),
- de samenwerkingsrol (activering maatschappelijk initiatief, medevormgever van beleid etc.).

Als gemeente creëren wij de voorwaarden waarbinnen partners optimaal kunnen opereren. Waar mogelijk gaan we een stap verder, de samenleving is meer en meer zelf aan zet. De gemeente stuurt aan op het maken van scherpe keuzes en het zichtbaar maken van veranderingen in de praktijk. Plannen maken en uitvoeren!

De gemeente wil een kernfunctie vervullen in netwerkverbanden. De omgeving ziet de gemeente als een professionele en betrouwbare partner. Als gemeente betekent deze nieuwe rolopvatting ook loslaten. De gemeente kan en wil niet alles zelf doen. Dit vergt ook een omslag binnen de eigen organisatie. Ook outsourcing van operationele bedrijfsvoerings- en dienstverlenende taken hoort bij het 'loslaten'. De gemeente werkt al samen met buurgemeenten en in regioverband en dit zal in de toekomst nog meer gebeuren. Onder meer op de terreinen zorg/inkomen en bedrijfsvoering vindt er een hechte samenwerking plaats met de gemeenten Assen en Tynaarlo.

Concretisering

- We bieden ruimte aan concrete acties, laten bewoners echt aan zet en bieden ruimte voor een nieuwe sociale infrastructuur. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van coöperaties, bij het invullen en beheren van de openbare ruimte en het in stand houden van voorzieningen. De gemeente is daarbij faciliterend, voorwaardenscheppend, meedenkend en ontvankelijk voor experimentele vormen en/of pilots.
- We brengen dorpen met elkaar in gesprek, zodat zij zich beter en waar nodig anders kunnen organiseren. Er ontstaan nieuwe netwerken. De gemeente kan dit faciliteren, maar de dorpen zullen het zelf moeten overpakken. De dorpen kunnen ervaringen delen. We verkennen de mogelijkheden van dorpscoöperaties: verenigingen die werkzaamheden uitvoeren. Dat kunnen werkzaamheden zijn die nu bij de gemeente of andere instanties liggen. Denk aan groenbeheer, wegbeheer, welzijn, cultuur, maar ook zorgtaken en zelfs woningbouw. De uitvoering gebeurt met een mix van vrijwilligers, bedrijven en ingehuurde professionals. Insteek is de vele initiatieven vanuit de dorpen te laten bloeien.
- De pilot 'Jouw idee, samen uitvoeren' was een eerste stap in de richting van deze ambitie. De eerste mooie ideeën, getoetst door inwoners zelf, zijn inmiddels in uitvoering. Deze pilot krijgt een vervolg.
- De gemeente heeft meerdere rollen te vervullen en moet inspelen op deze veranderingen. Dit krijgt extra aandacht in de eigen organisatie.
- Ruimte voor eigen initiatief betekent dat dorpen, gebieden en gemeenschappen zich ieder op een eigen wijze ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat het ene dorp meer voor elkaar krijgt dan een ander dorp. Toch is dit is een bewuste keuze. Wel draagt de gemeente zorg voor een 'vangnet' en voor 'basiskwaliteit'. In overleg met de dorpen wordt dit nader vorm gegeven.

Nieuwe kijk op zorg

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze heeft de ambitie dat alle inwoners op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Niet alleen in de grotere dorpen, maar ook in de kleinere dorpen. De insteek is hierbij 'van zorgen voor, naar zorgen dat'. Er is een tweedeling in de samenleving en die wordt groter; mensen die het zelfstandig of samen doen en mensen die echt hulp nodig hebben.

Bij de eerste groep gaat het om het bieden van de juiste voorwaarden, bij de tweede groep om het bieden van de juiste zorg. Er is vernieuwing nodig, innovatie en creativiteit. We willen een dienstverlenende overheid zijn waar onze levendige, zorgzame en innovatieve samenleving optimaal uit de verf kan komen.

Rolopvatting

De gemeente heeft vanaf 2015 meer taken van het rijk gekregen. Zo is de jeugdzorg een nieuwe taak voor de gemeente met een nieuwe markt en nieuwe initiatieven. De inspanning is er op gericht om de transitie goed te laten verlopen en te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen.

Om deze ambitie te realiseren werkt de gemeente Aa en Hunze aan de hervorming van het sociale domein met het oog op een integrale, kostenefficiënte en effectieve uitvoering, met blijvende aandacht voor de kwetsbare groepen in de gemeente. In het samenspel met inwoners en partners bewaakt de gemeente, als regisseur, de kosten en de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. Dit resulteert in een doorgaande zorglijn in het lokale sociale domein, waarbij preventieve actie natuurlijk de voorkeur geniet.

Concretisering

- De vergrijzing van de gemeente vraagt om constante verbetering en aanpassing van het zorgaanbod. Een goed zorgaanbod houdt in dat er een zorgcentrum, een dokter of wijkverpleging aanwezig is. Vooral in de kleinere dorpen met weinig tot geen (fysiek) zorgaanbod – met een beperkte omvang en een hechte gemeenschap – is maatwerk nodig. Dit vergt creatieve oplossingen en inzet van zorgpartners en inwoners. Ook de verdergaande digitalisering van het zorgaanbod biedt kansen (domotica, iAge).

- Zolang mogelijk thuis wonen is de trend. Hiervoor is niet alleen een goed en bereikbaar zorgaanbod nodig, maar ook een passende woning. Bij bestaande woningen is het aan de huiseigenaren zelf om hier voorzieningen voor te treffen. In geval van nieuwbouw worden hier vooraf eisen aan gesteld.
- De gemeente staat open voor creatieve ideeën en functiecombinaties, met name ook in leegstaande panden. Wellicht ontstaan er zo nieuwe combinaties van bijvoorbeeld zorg en wonen en zorg, wonen en recreatie. Daar waar het gaat om ruimtelijke ingrepen (uitbouw, nieuwbouw, al dan niet tijdelijk) is de landschappelijke inpassing van belang.

- De gemeente wil de mogelijkheden verkennen om – analoog aan de voedselbank - een zorgbank te realiseren. Veel mensen zijn bereid om als het hen uitkomt diensten te leveren en klusjes te doen. Dit kan voor veel mensen die hulp nodig hebben een uitkomst zijn. Bijvoorbeeld door de oudere buurman in de tuin te helpen of koffie te drinken bij een eenzame buurtgenoot. Een zorgbank kan er toe leiden dat vraag en aanbod bij elkaar komen.
- Ons sociaal team staat als zorgaanbieder centraal, dit concept wordt de komende jaren verder doorontwikkeld. De leden van dit team zijn de voelsprietten in de samenleving. Zij signaleren problemen (zorgbehoefte, eenzaamheid, etc.) en schakelen met professionele hulpverlening en mantelzorg waar nodig. Mantelzorg is meer en meer van belang. Het is echter geen vanzelfsprekendheid en biedt ook niet voor alles een oplossing. Waar mogelijk willen we dit wel stimuleren en faciliteren.

Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie

Ambitie

Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente, strategisch gelegen tussen diverse stedelijke gebieden met economische dynamiek. Actieve en innovatieve inwoners en ondernemers brengen vitaliteit. De focus voor de toekomst ligt op het inspelen op nieuwe economische kansen die passen bij deze missie, naast versterking van de kernsectoren landbouw, recreatie en zorg. De omgevingskwaliteiten staan daarbij hoog in het vaandel. Ons landschap is de drager van onze missie, daarom is het hier goed wonen en recreëren. De insteek is dan ook: ruimte voor ontwikkeling, mits dit past in het landschap. Dit betekent geen nieuwe bedrijventerreinen, maar wel hergebruik van bestaande panden voor nieuwe economische functies, zowel in de dorpen als in het buitengebied.

Rolopvatting

De gemeente stimuleert en faciliteert ondernemerschap. Initiatieven worden beoordeeld op hun maatschappelijke meerwaarde en de bijdrage aan de omgevingskwaliteit. Belemmeringen worden opgeruimd. Waar nodig neemt de gemeente de regie (centrumlocaties, leegstand).

Ook hier is samenwerking onontbeerlijk, niet alleen met het bedrijfsleven, ook met onderwijs en andere overheden.

Concretisering

- We bieden ruimte voor economische ontwikkeling. De voorkeur is 'binnen de bestaande ruimte' oftewel binnen de bestaande bedrijventerreinen en bestaande panden. Ook is en blijft ontwikkeling mogelijk bij bestaande locaties en vrijkomende agrarische gebouwen. Om grip te krijgen op het aanbod en de kansen wordt een quickscan gemaakt van de aanwezige ruimte (aanbod, leegstand, beschikbare kavels) en worden enkele aansprekende ideeën geëtaleerd ter inspiratie. Daar waar leegstand een probleem dreigt te worden, wordt in samenwerking met partijen gewerkt aan oplossingsrichtingen (co-creatie).
- Aa en Hunze is een plattelandsgemeente met een grote rijkdom aan natuur en landschap. Dat maakt het hier zo mooi wonen en recreëren. Behoud van deze kwaliteit is dan ook essentieel. Dat betekent niet dat er niks kan, in tegendeel. De ruimte wordt gebruikt voor verschillende functies, en juist die mix

- van landbouw, natuur en recreatie zorgt voor een dynamisch en afwisselend gebied.
- De landbouw is een belangrijke drager van ons landschap en krijgt - net als de andere functies - ruimte voor ontwikkeling. Ook hier geldt dat de omgevingskwaliteiten hoog in het vaandel staan.
 - Het Nationaal Park Drentsche Aa is een sterk merk. Aa en Hunze is aantrekkelijk en dat willen wij graag delen met recreanten en toeristen. Het inspelen op de steeds veranderende eisen van de recreant vergt voortdurende aandacht van ondernemers. De gemeente faciliteert ondernemers hierin en bewaakt de kwaliteiten van het robuuste landschap (de drager van onze missie, zowel voor het recreëren als het wonen). Voor de toekomst moet ingezet worden op diversiteit en kwaliteit, niet op meer van hetzelfde. Promotie wordt in regionaal verband opgepakt.
 - Het aantrekken van recreanten en toeristen biedt als voordeel - naast economische inkomsten - een groter draagvlak onder bepaalde voorzieningen voor eigen inwoners (bijvoorbeeld horeca, zwembaden, middenstand). Zo draagt een sterke recreatiesector bij aan de leefbaarheid.
 - Duurzaamheid staat hoog in het vaandel. De bio-based economy kan een nieuwe economische factor voor Aa en Hunze betekenen. De biobased economy gaat over de overgang van een economie die draait op fossiele grondstoffen naar een economie die draait op biomassa als grondstof: van 'fossil based' naar 'bio based'. In een biobased economy gaat het

- dus over het gebruik van biomassa voor niet-voedsel toepassingen. Zo ontstaan nieuwe ketens en nieuwe dwarsverbanden tussen ondernemers op verschillende terreinen. Dit biedt perspectief.
- De overheid wil dat er meer duurzame energie wordt geproduceerd. Windenergie is een van de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. Uitgangspunt voor de toekomst op dit punt is de recentelijk vastgestelde gebiedsvisie windenergie Drenthe.
 - Van groot belang bij de economische ontwikkeling is het betrekken van jongeren, door het stimuleren van werkervaringsplaatsen, stages, de ontwikkeling van werkgelegenheid etc. Wanneer zij meer perspectief hebben in Aa en Hunze, is de kans groter dat wij hen kunnen boeien en binden. We zetten in op goede koppelingen tussen het middelbaar onderwijs, het bedrijfsleven en de gemeente.
 - De aanwezigheid van (snel) internet is geworden tot een basisbehoefte voor inwoners, ondernemers en zelfs recreanten. Niet alleen uit economisch oogpunt, zeker ook vanwege de leefbaarheid. Internet brengt voorzieningen tot aan de deur en vervult ook een steeds belangrijkere sociale functie. Ook de hogere overheden zijn inmiddels doordrongen van de noodzaak van glasvezel voor het platteland. De gemeente zal hier actief op inzetten.

Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze is en blijft bestaan uit aantrekkelijke woongemeenschappen: ruim en groen wonen in een zorgzame omgeving. De samenstelling van de bevolking is daarbij belangrijker dan aantallen. Voorzieningen staan onder druk. Annen, Gasselternijveen, Gieten en Rolde zijn grotere kernen, daar is iets meer mogelijk, maar de voorzieningen in de kleinere kernen hebben het veelal moeilijk. Alle bestaande voorzieningen in de dorpen voor de toekomst openhouden, is geen vanzelfsprekendheid. De inzet van inwoners zal hier grotendeels bepalend in zijn. De gemeente stelt zichzelf de ambitie dat in elke kern een ontmoetingsplek behouden blijft, in welke vorm dan ook. In overleg met bewoners wordt bezien welke voorzieningen met of door inwoners zelf in stand kunnen worden gehouden.

Rolopvatting

De gemeente Aa en Hunze handelt vanuit de overtuiging dat de meeste inwoners goed in staat zijn om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun huidige en toekomstige woon- en leefsituatie. De gemeente is voor een belangrijk deel afhankelijk van particulier en privaat initiatief, brengt partijen bij elkaar, maakt prestatieafspraken en stemt af met buurgemeenten en de

provincie. Heel gericht stimuleert en faciliteert de gemeente ontwikkelingen, zonder verantwoordelijkheden over te nemen.

Concretisering

- Het in stand houden van het voorzieningenaanbod vergt creatieve oplossingen, waarbij de hoofdrol niet langer per definitie bij de gemeente ligt. Meegroeien met de samenleving is het uitgangspunt, evenals het inspelen op behoeften van de doelgroepen. Dit betekent een verschuiving in voorzieningen, bijvoorbeeld doordat de toenemende vergrijzing de vraag naar voorzieningen voor ouderen doet toenemen. Het leidt ook tot het verdwijnen van verenigingen en het ontstaan van nieuwe. Dit is een continue beweging die zich moeilijk laat regisseren. Tegelijkertijd worden mensen mobieler (zowel fysiek als digitaal), waardoor grotere afstanden te overbruggen zijn. Extra aandacht gaat uit naar de jongeren en ouderen, zowel qua voorzieningen- als woningaanbod. Het tegemoetkomen aan de behoeften van deze doelgroepen is van belang voor een evenwichtige bevolkingssamenstelling en een vitale gemeenschap.

- Een opgave voor de komende jaren wordt het vinden van een goede invulling voor leegstaande panden, zowel in particulier als maatschappelijk vastgoed. Versoepeling van de regelgeving helpt hierbij. De gemeente pakt een faciliterende en ondersteunende rol. Het inzetten op transformatiemogelijkheden van de particuliere woningvoorraad, levensloopbestendige woningen en woon-werkcombinaties biedt kansen.
- Er ligt geen omvangrijke bouwopgave voor de toekomst. Inzet is gericht op kwaliteitsbehoud van de bestaande voorraad, zowel bij koop als huur. Bouwen naar behoefte moet mogelijk zijn in de dorpen. Waar mogelijk zal dit binnen de kern (bouwen op open plekken tussen bestaande bebouwing) moeten plaatsvinden of binnen de bestaande voorraad (bijvoorbeeld door meerdere woningen in een bestaand pand te realiseren), maar uitbreiding behoort tot de mogelijkheden. Uitbreiding kan in bepaalde gevallen, zeker gezien het open karakter van sommige dorpen, te verkiezen zijn boven inbreiding. In alle gevallen moet sprake zijn van een zo goed mogelijke inpassing. Aandachtspunten bij de bouwopgave zijn duurzaamheid (isolatie/energie) en levensloopbestendigheid (lang thuis kunnen wonen).
- Het beleid is gericht op behoud van de bestaande voorzieningen op bestaande locaties. Deze ondersteunen tot mogelijk het moment komt, dat het draagvlak onder een voorziening wegvalt. Hierdoor kunnen verschillen in het aanbod en niveau van voorzieningen tussen gebieden ontstaan. Belangrijk is de aanwezigheid van draagvlak in een gebied en dat er een minimum voorziening - een ontmoetingsplek - in elk dorp aanwezig is.
- Zoeken naar energie in de samenleving om voorzieningen te behouden. Vaak is er op korte termijn wel enthousiasme van dorpelingen om voorzieningen zelf in de lucht te houden (dorpshuizen, zwembad). Maar wat gebeurt er op de lange termijn? Als het niet lukt en het komt tot sluiting, dan is dat het besluit van het dorp zelf. Belangrijk hierbij is dat de overheid een serieuze kans biedt en niet één die gedoemd is te mislukken (bijvoorbeeld door bij overdracht van dorpshuizen of sportaccommodaties deze in goede staat over te dragen).

- Voortbouwend op het voorzieningenbeleid houden we vast aan de ambitie dat elk dorp een ontmoetingsplek moet hebben. De vorm kan verschillend zijn; een dorps huis, een dorpskamer, een sportkantine of een café. Bepalend hierin is de huidige situatie (wat is er aanwezig in een dorp) en hoe gaan de inwoners ermee om (draagvlak, inzet e.d.). De gemeente faciliteert en denkt mee. De ontmoetingsplekken komen - in lijn met het dorps huizenbeleid - in handen van de inwoners zelf.
- Voor de centra van Annen, Gieten en Rolde actief inzetten op een levendig dorps hart, een aantrekkelijk winkelaanbod en horeca. Deze dorpen vervullen binnen de gemeente een regiofunctie. We zetten gezamenlijk met ondernemers en bewoners in op het terugdringen van de leegstand en het herontwikkelen van lelijke plekken. Naast deze zogenaamde regiodorpen zijn er andere dorpen, zoals Gasselternijveen, die aanvullend voor het voorzieningenniveau en leefbaarheid een belangrijke functie vervullen.
- Bereikbaarheid en vervoer is een essentieel onderdeel bij leefbaarheid. Als voorzieningen niet dichtbij zijn, dan moeten ze goed te bereiken zijn. Dit is onder meer aan de orde bij onderwijs, sport en

zorgvoorzieningen. Ook hier is samenwerking onontbeerlijk, tussen inwoners, verenigingen, voorzieningen, vervoersaanbieders en gemeente, evenals inventieve oplossingen. Voorbeeld hiervan is de schoolbus Gasteren - Anderen, waarbij ouders de kinderen op vrijwillige basis naar de school in Anloo vervoeren. Ook digitale ontsluitingsmogelijkheden zullen hierbij een steeds belangrijkere rol spelen.

- Voorgaande punten hangen met elkaar samen. Als bijvoorbeeld voor een locatie van een voormalige school een herbestemming wordt gezocht, betekent dat mogelijk wat voor de andere functies in datzelfde dorp en wellicht daarbuiten (verdringing, leegstand e.d.). Dit vergt een integrale kijk. Voor de grotere dorpen is een samenhangende strategie wenselijk, voor de kleinere dorpen kan een dergelijke strategie voor een groter gebied gemaakt worden. De bestaande dorpsagenda's vormen de basis hiervoor.

Programma en uitvoering

De toekomstvisie wordt nader geconcretiseerd in programma's en projecten. Dit betekent verankering in het bestaande beleid en in enkele gevallen nieuwe plannen en nieuw beleid. Daarbij wordt optimaal aangesloten op reeds lopende trajecten en subsidiestromen.

Per accent is een prioriteit voor uitvoering op korte termijn aangeduid. Voor de volgende punten zal in het najaar van 2015 een plan van aanpak gereed zijn:

- Nieuwe kijk op bestuur en participatie: 'co-creatie'. De gemeente laat meer los. Dorpen, gebieden en gemeenschappen ontwikkelen zich ieder op een eigen wijze. Wel draagt de gemeente zorg voor een 'vangnet' en voor 'basiskwaliteit'. In overleg met de dorpen wordt dit nader vorm gegeven.
- Nieuwe kijk op zorg: 'zorgen voor elkaar'. Het sociaal team wordt de komende jaren verder ontwikkeld, in samenhang met het stimuleren en faciliteren van mantelzorg en naoberschap.

- Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie: 'glasvezel als nutsvoorziening'. De aanwezigheid van (snel) internet is geworden tot een basisbehoefte voor inwoners, ondernemers en zelfs recreanten. Niet alleen uit economisch oogpunt, zeker ook vanwege de leefbaarheid. De gemeente zal er actief op inzetten, samen met andere overheden en ondernemers.
- Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen: 'levendige dorpscentra'. De centra van Annen, Gasselternijveen, Gieten en Rolde zijn qua infrastructuur bijna allemaal gerevitaliseerd. Om de levendigheid van de kernen te behouden door een aantrekkelijk winkelaanbod en horeca en de eventuele leegstand het hoofd te bieden, wordt in overleg met ondernemers en burgers bekeken of en welke ruimtelijke, functionele en financiële kaders hiervoor nodig zijn. Dit moet, eventueel gefaseerd, resulteren in een visie/masterplan voor de centra van Annen, Gasselternijveen, Gieten en Rolde.

Colofon

tekst en redactie
gemeente Aa en Hunze

ontwerp en opmaak
Marieke van der Vliet / dit-s.nl

illustraties
Henriëke Schuiling

datum
juni 2015

gemeente Aa en Hunze

Spiekersteeg 1

9461 BH Gieten

t. 14 0592

e. gemeente@aaenhunze.nl

 twitter.com/aaenhunze

 facebook.com/aaenhunze

www.aaenhunze.nl

 gemeente
Aa en Hunze